

**Správa z monitoringu súdnych pojednávanií
v trestných veciach obchodovania s ľuďmi
január – október 2015**

HUMAN
RIGHTS LEAGUE
LIGA ZA ĽUDSKÉ PRÁVA

Liga za ľudské práva
Bratislava, November 2015

Ministerie van Buitenlandse Zaken

NETHERLANDS HELSINKI COMMITTEE

S finančnou podporou Európskej komisie z Programu prevencie
a boja proti kriminalite (ISEC) DG "Vnútorne záležitosti"

Vydal: Liga za ľudské práva, Štúrova 3, 811 02 Bratislava, Slovenská republika
Prvé vydanie: november 2015

Vypracovanie: Alexandra Malangone, MA., MSc.

Úprava: Mgr. Monika Chaloupková

Grafický dizajn: Vladimír Diškant

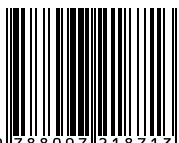
Anglický preklad: Alexandra Malangone, MA., MSc.

Vytlačil: X print s.r.o., Trnavské mýto 1, Bratislava, Slovenská republika

Všetky práva vyhradené

© Liga za ľudské práva, 2015

ISBN 978 - 80 - 972187 – 1 - 3

9 788097 121871 3

Osobitné poďakovanie patrí našim spolupracujúcim advokátom, a to predovšetkým: JUDr. Romanovi Dulovi, JUDr. Eve Braxatorisovej, JUDr. Lukášovi Opetovi a JUDr. Miroslave Mittelmannovej, našej junior právničke Monike Chaloupkovej, ktorá vykonávala monitoring súdnych pojednávanií a vypracovala čiastkové správy slúžiace k vypracovaniu tohto dokumentu, Silvii Trenčíkovej za preklad správy do slovenského jazyka, ako aj našim partnerom zo Slovenskej katolíckej charity a Medzinárodnej organizácie pre migráciu, ako aj Ministerstvu zahraničných vecí Holandského kráľovstva, bez ktorého finančnej pomoci by sme monitoring nemohli zrealizovať.

Úvod

V období od januára 2015 do októbra 2015 Liga za ľudské práva (ďalej len HRL) monitorovala živé, neukončené trestné veci obchodovania s ľuďmi pojednávané na slovenských súdoch. V monitoringu sa HRL zameriavala najmä na zaobchádzanie s obeťami obchodovania s ľuďmi (teda poškodenými a zároveň svedkami) v predmetných trestných veciach zo strany súdov, ako aj prokuratúry. Táto správa opisuje výsledky tejto činnosti. HRL monitorovala prípady, kedy poškodení/obete boli zastúpení/é právnikmi, ktorí spolupracovali s HRL a prípady, kedy obete nemali právnik spolupracujúceho s HRL, alebo vôbec nemali právne zastúpenie.

Za účelom získania informácií o prebiehajúcich trestných veciach obchodovania s ľuďmi (paragraf 179 a nasl. Trestného zákona) sa HRL obrátila na vybrané okresné a krajské súdy, ako aj Najvyšší súd SR so žiadosťami o poskytnutie informácií v súlade so zákonom č. 211 / 2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám. Na základe poskytnutých informácií a spisových značiek pojednávaných vecí, HRL pomocou dostupných vyhľadávačov zisťovala, či v konkrétnej veci bolo v monitorovanom období naplánované súdne pojednávanie. V prípade, že bolo naplánované pojednávanie, právnik HRL zodpovedný za vykonávanie monitorovania, v niektorých prípadoch sprevádzaný vyškolenými študentami z Právnickej fakulty Trnavskej univerzity, vycestoval odmonitorovať dané súdne pojednávanie.

Nie všetky súdy sprístupnili informácie o prebiehajúcich a neukončených trestných veciach. O zamietnutí žiadosti vydali odôvodnené rozhodnutie. Väčšinou sa odvolávali na fakt, že *„informačný systém súdu osobitne nevedie zoznam vecí, resp. spisových značiek, teda aktuálne vedených konaní podľa kritéria „trestného činu obchodovania s ľuďmi par. 179-181 z.č.300/2005 Z.z. – teda podľa právnej kvalifikácie trestného činu). V tomto prípade proces sprístupňovania informácií na základe žiadosti...zahŕňa vytvorenie súboru informácií, ktorým je zoznam vecí,...a jednak usporadúvanie informácií,...je nutné v každej veci lustrovať osobitne...vo všetkých trestných senátoch“*.¹ Avšak iné súdy boli schopné získať z existujúcich databáz informácie o prebiehajúcich konaniach v súlade so žiadosťami HRL. Zdá sa teda, že buď súdy v krajine používajú odlišné informačné systémy, alebo ochota a možnosti niektorých súdov extrahovať informácie z existujúcich a dostupných systémov bola limitovaná.

Pokiaľ ide o príslušné spisové značky živých vecí a plánovaných pojednávanií, **HRL pravidelne narážala na ťažkosti pri hľadaní daných informácií prostred-**

¹ napr.odpoveď OS KE2 zo 4.2.2014, 1Spr1/6/2015

níctvom dostupných vyhľadávačov - ktorých existencia má umožniť, aby si verejnosť mohla vo svojom záujme vyhľadať súdne pojednávania v jednotlivých veciach. Niekedy tieto informácie boli k dispozícii na jednom portáli, no na inom zas nie. Z tohto dôvodu právnici HRL museli kontrolovať zakaždým viacero portálov, čo sa javilo ako časovo veľmi náročné a neefektívne.

Právnici HRL preto monitorovali iba tie pojednávania v trestných veciach obchodovania s ľuďmi, ku ktorých sa im podarilo získať spisové značky, a pojednávania v týchto veciach sa uskutočnili v monitorovacom období. Je zrejmé, že napriek rade prejednávanych vecí v prípadoch obchodovania s ľuďmi pred slovenskými súdmi, nebolo možné predvídať, kedy by sa konkrétne pojednávanie v danej veci malo uskutočniť, čo malo v konečnom dôsledku vplyv na nízky počet monitorovaných pojednávanií v trestných veciach obchodovania s ľuďmi v období od januára do októbra 2015.

Od 1.1.2015 do 31. októbra 2015 HRL monitorovala 7 súdnych pojednávanií. Ide o pojednávania, ktoré sa uskutočnili v sledovanom období, v prípade ktorých buď HRL získala spisové značky, alebo išlo o veci, v ktorých boli poškodení – obeť obchodovania s ľuďmi - zastúpení advokátmi spolupracujúcimi s HRL. Právnici HRL preto pravidelne kontrolovali spisové značky online v harmonograme nadchádzajúcich súdnych pojednávanií. HRL bude pokračovať v monitorovaní súdnych pojednávanií do konca decembra 2015. Vo veciach, kde sú obeť zastúpené advokátom HRL, HRL bude pokračovať v monitorovaní aj v nasledujúcom období.

Monitorované prípady

Počas sledovaného obdobia HRL monitorovala 7 súdnych pojednávanií v 3 rôznych trestných veciach obchodovania s ľuďmi. Päť pojednávanií týkajúcich sa jednej trestnej veci bolo monitorovaných na Okresnom súde v Prešove. Obeť bola zastúpená advokátom HRL. V tomto prípade bol okresným súdom vynešený rozsudok trestu odňatia slobody na 15 rokov, avšak bolo proti nemu obžalovaným podané odvolanie, takže sa prípad prejednáva na odvolacom súde. Právník obeť sa taktiež odvolal proti časti rozsudku o odmietnutí priznania náhrady škody v trestnom konaní.

Súd	Prípady	Pojednávania	Obeť	Obžalovaní	Rozsudky	Trvanie
Prešov, okresný súd	1	5	1 žena	1 žena	15 rokov odňatia slobody; odvolanie	začatie konania: 2014

Súd	Prípady	Pojednávania	Obete	Obžalovaní	Rozsudky	Trvanie
Nové Zámky, okresný súd	1	1	15 žena	5 (4 muži, 1 žena)	dohoda o vine a treste; podmienečný trest so skúšobnou dobou (trest odňatia slobody na 24-36 mesiacov, skúšobná doba 2-4 roky)	začatie konania: 2006
Mi-chalovce, okresný súd	1	1	3 žena	1 žena	podmienečný trest so skúšobnou dobou (trest odňatia slobody na 2 roky, skúšobná doba 2-4 roky)	neznáme

V druhom prípade bolo monitorované jedno pojednávanie na Okresnom súde v Nových Zámkoch. Jednalo sa o záverečné pojednávanie pri dohode o vine a treste v trestnej veci z roku 2006. Obete boli v tomto štádiu konania zastúpené advokátkou HRL.

Posledné pojednávanie sa týkalo trestnej veci pred okresným súdom v Michalovciach, kde obete nemali žiadneho právneho zástupcu. Boli identifikované políciou a IOM ich informovalo o možnosti vstúpiť do Programu podpory a ochrany obetí obchodovania s ľuďmi Ministerstva vnútra SR, o čo však údaje nemali záujem. HRL sa o tomto prípade dozvedela prostredníctvom svojej žiadosti o poskytnutie informácií, ako je popísané vyššie. V tomto prípade bola obžalovaná odsúdená len podmienečne. Obžalovaná žije v zahraničí. Obetiam nebola priznaná žiadna náhrada škody v trestnom konaní – daný nárok su ani neuplatnili - a boli odkázané na občianskoprávne konanie. Vzhľadom na to, že obete nemali právneho zástupcu, nárok na náhradu škody v trestnom konaní z ich strany nebol uplatnený v súlade so zákonom, teda najneskôr pred koncom prípravného konania. Je otázne, či si poškodené/obete obchodovania s ľuďmi boli vedomé svojho práva na uplatnenie si nároku na náhradu škody v trestnom konaní, a či boli schopné ho riadne uplatniť bez právneho zastúpenia advokátom.

Všetky monitorované prípady sa týkali obchodovania s ľuďmi za účelom sexuálneho vykorisťovania. Pokiaľ ide o počet podozrivých, v prešovskom prípade bol **1 obžalovaný a 1 obeť**. V novozámockom prípade bolo **5 obžalovaných**

a približne 15 obetí. V michalovskom prípade bola **1 obžalovaná a 3 obeť**. **Všetky obeť boli ženy**. Čo sa týka veku obetí, poškodené/obeť boli **dospelé osoby**, avšak vzhľadom na dĺžku konania v novozámockom prípade, ktorý trval 9 rokov, je evidentné, že **niektoré obeť boli deťmi v čase, keď sa prípad dostal pred súd**. Obeť v konaní z Prešova bola mladšia ako 24 rokov, obeť v konaní vedenom v Nových Zámkoch boli mladé ženy vo veku medzi 20-30 rokov a v rovnakom veku boli aj obeť v prípade z Michaloviec.

HRL tiež sledovala 3 súdne pojednávania týkajúce sa prevádzacstva, keďže mala podozrenie, že v daných prípadoch by mohlo v skutočnosti ísť o prípady obchodovania s ľuďmi. Táto hypotéza sa však nepotvrdila. Všetky 3 prípady skutočne súviseli s prevádzacstvom a právnici HRL prerušili monitorovanie prípadov prevádzacstva, o ktorých získali informácie. Nemožno vylúčiť, že niektoré prípady prevádzacstva prejednávane slovenskými súdmi sú v skutočnosti prípadmi obchodovania s ľuďmi², avšak HRL nemala dostatok ľudských a finančných zdrojov na pokračovanie v monitorovaní prípadov prevádzacstva.

Najzásadnejšie zistenia

Súdne siene v Nových Zámkoch a Michalovciach neposkytli dostatočnú vzdialenosť medzi obeťou a obžalovaným (ani väčšina miestností na polícii, kde výsluchy prebiehajú). Obeť v Prešove sa taktiež pravidelne stretávala s obžalovaným počas čakania na chodbe pred pojednávacou miestnosťou. Očnému kontaktu medzi obžalovaným a obeťou vo všetkých sledovaných prípadoch taktiež nebolo zabránené. V prípade pojednávanom v Nových Zámkoch obeť neboli prítomné na súde, čo je pochopiteľné vzhľadom k tomu, že prípad trval 9 rokov. Keby však boli prítomné, organizácia miestnosti bola riešená tak, že by očnému kontaktu medzi poškodenými a obžalovanými taktiež nezabraňovala.

Avšak v prípade prejednávane v Prešove právnik poškodenej/obeť požiadal, aby výpoveď obeť mohla prebehnúť bez prítomnosti obžalovaného v súdnej sieni, čo sudca počas prvého pojednávania povolil. Počas prvého a posledného vypočúvania bola obeť sprevádzaná dvoma policajtami z Národnej jednotky boja proti nelegálnej migrácii, ktorí sú zodpovední aj za vyšetovanie prípadov obchodovania s ľuďmi slovenských a cudzích štátnych príslušníkov, a ich prítomnosť vo výraznej miere pomohla obeť prekonať svoj strach. To je potrebné považovať za príklad dobrej praxe.

---

² napr. podanie Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry SR na NS SR vo veci Plechov

Osobné údaje obetí boli k dispozícii obžalovaným ako v prípravných konaniach, tak aj v konaniach pred súdmi vo všetkých prípadoch, vrátane osobných informácií o právnom zástupcovi obete vo veci prejednávanej v Nových Zámkoch. V prípade prejednanom v Nových Zámkoch občiansky preukaz splnomocnenkyne poškodenej bol odovzdaný sudcovi priamo ponad ramená obžalovaných, ktorí z neho mohli ľahko odčítať jej dátum narodenia a ďalšie osobné údaje. Informácie o osobných údajoch poškodených/obetí boli taktiež zverejnené počas pojednávania. Všetky pojednávania, ktoré HRL monitorovala boli prístupné pre verejnosť, vrátane médií. Avšak žiadna verejnosť alebo médiá neboli na pojednávaniach monitorovaných HRL prítomní, okrem sociálnych pracovníkov a 2 policajtov v prípade prejednanom v Prešove, ako aj zástupkyne z Ministerstva vnútra SR, ktorí sa zúčastnili posledného pojednávania v prešovskom prípade a samozrejme, monitorovacích tímov HRL.

V prípade prejednanom v Nových Zámkoch pri čakaní na rozhodnutie súdu mimo súdnej siene bola spozorovaná familiárna a priateľská komunikácia medzi niektorými obžalovanými, ich právnymi zástupcami a prokurátorom. Toto nebolo spozorované pri prípade prejednanom v Prešove. V Prešove však potom, čo bol vyhlásený rozsudok, sa jedna z členov poroty (z verejnosti) priblížila k obeti a na chodbe pred všetkými prítomnými nahlas povedala: *“A čo sa týka Vás, ja Vám neverím”* a odišla. Porotkyňou bola žena. Predsedajúci sudca v tomto prípade bol muž.

Aj napriek tomu, že v prípade prejednanom v Prešove obeť mohla svedčiť aj v neprítomnosti obžalovaného počas jedného pojednávania, na ostatných pojednávaniach bol obžalovaný prítomný. Obeť, spolu so svojím advokátom, bola prítomná na všetkých 5 monitorovaných pojednávaniach a pokračovala vo svojej výpovedi. Advokát obžalovaného bol prítomný na všetkých pojednávaniach. Predsedajúci sudca bol spočiatku k obeti nepríjemný. Napríklad, pri prvom pojednávaní po tom, čo obeť vypovedala³, sudca povedal: *“Ak zistím, že klamete, spočítam Vám to.”* V nasledujúcich vypočutiach poškodenej/obete predsedajúci sudca zmenil svoje správanie k lepšiemu. Avšak, predseda senátu trval na opakovanom svedectve obete aj napriek námietkam právnika obete vzhľadom na to, že podľa neho došlo k nezrovnalostiam v jej výpovediach. Obeť sa väčšinu času obávala predsedajúceho sudcu. Prítomnosť jej právneho zástupcu a monitorovacieho právnika HRL, rovnako ako prítomnosť sociálneho pracovníka pomáhajúcej organizácie, ktorý ju mal na starosti a 2 policajtov, ktorí jej verili, veľmi podporili obeť. Sudca taktiež mohol vidieť túto trvalú podporu počas všetkých 5 pojednávanií, ktoré možno zmenili jeho pohľad na obeť. Preverené znalecké posudky o psychickom zdraví obete boli veľmi dôležité v

³ výpoveď daná už v prípravnom konaní, ale je opakovaná na hlavnom pojednávaní

tomto prípade, pretože slúžili ako základná referencia pre senát, pokiaľ ide o posúdenie dôveryhodnosti obete. Sudcovia sa v značnej miere spoliehajú na tento typ dôkazu pri posúdení dôveryhodnosti obete.

V prípade prejednávanom v Michalovciach boli poškodení/obete prítomní na súde. Nemali žiadne právne zastúpenie. Žalovaná strana nebola prítomná na súde, pretože žije v zahraničí. Napriek jej neprítomnosti sa obeť cítila prestrašene. Obete nemohli riadne obhajovať svoje práva a nemohli sa správne vyjadrovať čiastočne kvôli jazykovej bariére (boli Rómky, hovorili maďarsky a rómsky a nehovorili dobre slovensky). Mali preto tlmočníka do maďarčiny. Avšak aj z iných dôvodov, ako je napríklad, že boli veľmi jednoduché, mali obmedzenú schopnosť vyjadrovať sa a pochádzali z vylúčenej rómskej menšiny nemohli riadne hájiť svoje práva.

Počas ich výsluchu na verejnom pojednávaní sme občas pozorovali nevhodný postoj predsedajúceho sudcu a jedného z porotcov voči svedectvu obeť o ich sexuálnych zážitkoch spojených s obchodovaním s ľuďmi. Sudca kládol obetiam otázky týkajúce sa ich sexuálneho života a skúseností s obchodovaním, ktoré boli príliš podrobné, viktimizačné a nie nevyhnutné pre posúdenie prípadu. Senát sa taktiež vyjadril k tomu, že *“oni sa tam predávajú a hodnotia ako tovar”* s odkazom na vyhlásenie obeť, ktorá sa bála, že v zahraničí mohla byť predaná niekomu inému. Alebo keď obeť odpovedala, že nevie, sudca začal kričať: *“Ako to, že neviete? Toto je otázka odvolacieho súdu!”* Okrem toho sa jeden z členov senátu hral so svojím mobilným telefónom v priebehu súdneho pojednávania. Jedna z obeť počas svojho svedectva a podrobných otázok, ktoré jej súd kládol uviedla, že nechce spomínať na to, čím si prešla, ale súd trval na jej výpovedi.

Prokurátor v prípade prejednávanom v Michalovciach aktívne nebránil práva poškodených/obeť, čo by malo byť jeho úlohou, ak obeť nemá právne zastúpenie. Napríklad nenamietal proti irelevantným otázkam či neúctivým pripomienkam senátu. Na druhej strane prokurátorka v Prešove bol oveľa aktívnejšia. Kládla otázky citlivým spôsobom a jej celkový postoj k obeť nebol stereotypný.

Súdy vo všetkých monitorovaných prípadoch nepriznali žiadnu náhradu škody v trestnom konaní poškodeným/obetiam a odkázali ich na občianskoprávne konanie. V prípade prejednávanom v Michalovciach si obeť ani neuplatnili nárok na náhradu škody v trestnom konaní pred koncom prípravného konania s najväčšou pravdepodobnosťou z dôvodu, že nemali právnik a nevedeli o svojom práve tak urobiť. Odkázanie obeť na občiansko-právne konanie je v súlade so všeobecnou praxou slovenských súdov. Napriek skutočnosti, že legislatíva

v tejto otázke je dostatočná, adekvátna prax sa doteraz nezmenila a zdá sa, že sa bude meniť len veľmi pomaly. V prešovskom prípade, bolo advokátom poškodenej/obete podané odvolanie proti tej časti rozsudku, podľa ktorej jej náhrada škody v trestnom konaní nebola priznaná. V prípadoch, v ktorých sudca navrhne dohodu o vine a treste a sa strany na nej dohodnú, obeť nemožno priznať náhradu škody v trestnom konaní.

Vo všeobecnosti v prípravnom konaní, kým obžaloba nie je vznesená proti obvinenému, je možnosť aktívneho výsluchu obžalovaného advokátom poškodených/obetí obchodovania s ľuďmi obmedzená. Obete nemôžu klásť otázky obvinenému v prípravnom konaní, zatiaľ čo advokát obvineného môže klásť otázky poškodeným/obetiam. V prípravnom konaní má vyšetrovateľ zákonnú povinnosť odstrániť rozpory medzi stranami konania, a tak sa môže rozhodnúť, že podľa svojho uváženia nariadi tzv. konfrontáciu na odstránenie daných rozporov, kde sa poškodený/obeť priamo stretne a je konfrontovaný obvineným. V prípade detí sa konfrontácia nemôže uskutočniť. Prokurátor môže nariadiť vyšetrovateľovi, aby konfrontáciu vykonal, ak je to nevyhnutné, alebo prokurátor môže zamedziť konfrontácii, ak sú obeť považované za ohrozené v závislosti na názore prokuratúry. Nemáme informácie o tom, či poškodené/obeť v monitorovaných veciach boli v prípravných konaniach vystavené priamej konfrontácii.

Na základe našich pozorovaní nás najviac znepokojuje:

- vo všeobecnosti existuje značná nerovnováha medzi právami obeť / poškodeného a právami obžalovaného v trestnom konaní
- systém trestného súdnictva nie je pripravený zaobchádzať s obeťami trestných činov proti ľudskej dôstojnosti citlivým a ľudským spôsobom; sekundárna viktimizácia obeť je značná
- úroveň predsudkov je veľmi vysoká a nedostatok vedomostí v radoch sudcov a prokurátorov najmä o psychologických dopadoch obchodovania na jeho obeť je nízka

Odporúčania

Najdôležitejšie odporúčania sú:

- systematické vzdelávanie odborníkov z radov súdnych znalcov, psychológov a psychiatrov ohľadom špecifických psychologických dopadov obchodovania s ľuďmi na poškodených/obeť, pretože ich posudky sú rozdu-

júce pre posúdenie dôveryhodnosti obetí v prípravných konaniach ako aj konaniach pred súdom;

- pravidelné, systematické a povinné vzdelávanie sudcov, prokurátorov a polície v téme obchodovania s ľuďmi a jeho vplyvov na obeť
- každá obeť obchodovania s ľuďmi by mala byť zastúpená advokátom v prípravnom konaní ako aj konaní pred súdom; v prípade, ak obeť nemá prostriedky na zaplataenia právneho zastupovania, toto by jej malo byť zabezpečené bezodplatne
- priznávanie náhrady škody v trestnom konaní pre obeť obchodovania s ľuďmi, ak je riadne uplatnená
- plná transpozícia smernice 2012/29/EÚ Slovenskou republikou (Slovenská republika oznámila iba čiastočnú transpozíciu).

Doplnenie

Pred odoslaním správy do tlače, HRL odmonitorola ešte jedno pojednávanie v trestnej veci obchodovania s ľuďmi na Okresnom súde v Humennom. Poškodená/obeť obchodovania s ľuďmi bola v konaní zastúpená advokátom spolupracujúcim s HRL. Zistenia považujeme za natoľko závažné, že sme sa ich rozhodli zahrnúť do našej správy.

V predmetnej veci sudca výslovne vyzval prokurátora a obhajobu na oznámenie prípadných ďalších návrhov na doplnenie dokazovania. Keď títo oznámili, že návrhy na doplnenie dokazovania nemajú, sudca vyzval prokurátora na záverečnú reč. Splnomocnenec poškodenej sa za tejto situácie musel sám prihlásiť o slovo, aby mohol oznámiť ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania - nebol na oznámenie návrhov na doplnenie dokazovania vyzvaný ako ostatné strany. Sudca dal pokyn zapisovateľke na zaznamenávanie prednesu splnomocnenca poškodeného až v priebehu jeho prednesu, čo spôsobilo, že nie všetky návrhy na doplnenie dokazovania boli zaznamenané v zápisnici a napr. nebolo zaznamenané, že splnomocnenec poškodenej predložili listiny (dôkazy) krátkou cestou priamo na pojednávaní. Nebolo zrejmé, čo je zaznamenávané do zápisnice - sudca zapisovateľke nediktoval, čo má zapisovať, ale dával jej pokyny kedy má priebeh pojednávania zaznamenávať (tieto pokyny dal výslovne 2-krát počas prednesu splnomocnenca poškodenej, a to až v priebehu prednesu).

Návrhy splnomocnenca poškodenej na doplnenie dokazovania boli odmietnuté s odôvodnením, že dožiadania od úradov zo zahraničia by trvali dlho. Keď sudca zamietol návrhy splnomocnenca poškodenej na doplnenie dokazovania, tak vyzval prokurátora na záverečnú reč. Následne vyzval obhajcu a po ňom vyzval na záverečnú reč a posledné slovo obžalovaného. Postup sudcu bol v rozpore s § 274 ods. 2 Trestného poriadku, kde je uvedené poradie záverečných rečí a záverečná reč splnomocnenca poškodenej mala nasledovať po záverečnej reči prokurátora. Prednesu záverečnej reči sa musel domáhať samotný splnomocnenec poškodenej, nebol k tomu vyzvaný ako ostatné strany. Podľa vyjadrení advokáta obete, v zápisnici z pojednávania už ale bolo poradie záverečných rečí pozmenené do poradia v zmysle TP.

Počas záverečnej reči sudca splnomocnenca poškodenej opakovane prerušoval a v konečnom dôsledku mu neumožnil predniesť celú záverečnú reč. Obhajcu neprerušoval vôbec, napriek tomu, že jeho záverečná reč bola podstatne dlhšia, ako záverečná reč splnomocnenca poškodenej. Splnomocnenec poškodenej sa vyjadroval aj k vine obžalovaného, pretože len na základe uznania obžalovaného za vinného, môže byť poškodenej priznaná náhrada škody a aj v prípade, ak by aj náhrada škody nebola priznaná v trestnom konaní, tak má otázka viny pre poškodenú zásadný význam pre civilné konanie v zmysle § 135 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku. Sudca nenechal splnomocnenca poškodenej predniesť záverečnú reč dokonca ani za situácie, keď prokurátor predniesol v rámci záverečnej reči len jednu vetu a absolútne sa nevyjadril k vykonanému dokazovaniu. Sudca sa taktiež pýtal len obhajcu, prokurátora a obžalovaného či súhlasia s čítaním znaleckého posudku.

Podľa vyjadrení advokáta obete, v zápisnici o pojednávaní sú na 1,5 strany uvedené poučenia, ktoré údajne sudca vo vzťahu k poškodenej vykonal. Avšak sudca ju na pojednávaní poučil len o tom, že má hovoriť pravdu, nič nezatajovať, nakoľko krivá výpoveď je trestná. Poškodená býva vo vzdialenosti vyše 500 km od Humenného a sudca trval na výpovedi poškodenej v Humennom, napriek tomu, že mu bolo predložené aj potvrdenie lekára, že nie je pre poškodenú vhodná cesta do Humenného. Sudca odmietol vykonať výsluch poškodenej prostredníctvom dožadovaného súdu v bydlisku poškodenej a do Humenného ju predvolal pod hrozbou pokuty. Poškodená pritom v konaní už viac krát vypovedala a v jej výpovediach neboli zásadné rozpory. Napriek tomu musela znovu vypovedať. Nové otázky jej pritom neboli položené žiadne, otázky boli len k tomu, čo poškodená už skôr zodpovedala.

SPRÁVA Z POJEDNÁVANIA	
Pojednávanie monitorované (meno)	
Údaje pojednávania	
Meno obžalovaného	
Miesto	
Súd	
Číslo prípadu	
Sudca (sudcovia)	
Prokurátor	
Meno právnika obžalovaného	
Sú v tomto prípade aj iní obžalovaní?	Áno/nie
Ak áno: ich mená a/alebo čísla	Číslo: Mená: • ... • ... • ...
Počet obetí pre ktoré je obžalovaný stíhaný	Počet:
(Približný) vek obetí	
Počet právnikov obeť (ak obeť nemá právnika, zaznačte to, prosím)	
Kto najal/platí právnika obeť	
Použitie osobných dát obeť	
Ktoré osobné údaje obeť boli spomenuté na začiatku alebo počas pojednávania? Vysvetlite, prosím.	Celé meno: áno/nie Adresa: áno/nie Osobná minulosť: áno/nie Zdravotný stav: áno/nie Ak áno: aké údaje? Iné údaje:
Iné poznámky:	
Podpora obeť	
Má obeť podporu psychológa, sociálneho pracovníka alebo iného profesionála?	Áno/nie
Ak áno, od akej organizácie?	Organizácia:

Má obeť podporu rodiny a/alebo priateľov? Ak áno, koho?	Áno/nie Kto:
Sú prítomní zástupcovia neziskoviek/ medzinárodných organizácií/iných inštitúcií? Ak áno: ktorých?	Áno/nie Ktoré organizácie:
Iné poznámky:	
Informácie o obeti	
Bola obeť informovaná o svojich právach a súdnom pojednávaní? Ak áno: kedy a kto ju informoval?	Áno/nie/neviem Kedy: Kto:
Iné poznámky	
Prítomnosť verejnosti a/alebo médií	
Mohla sa verejnosť zúčastniť (celého) pojednávania? Ak áno, popíšte verejnosť a ako sa správala.	Áno/nie Popis verejnosti:
Môžete popísať reakcie obete na správanie verejnosti a ich správanie?	Reakcie obete na verejnosť:
Boli prítomné médiá? Ak áno, mali povolené zúčastniť sa (celého) procesu? Ak nie, vysvetlite.	Áno/nie Áno/nie Vysvetlenie:
Môžete popísať reakcie obete na prítomnosť médií?	Reakcie obete na médiá:
Bola predložená požiadavka vykonať jednanie (alebo jeho časť) za zatvorenými dverami? Ak áno: ktoré časti? Kto podal žiadosť a z akých dôvodov?	Áno/nie Ktoré časti: Kto požiadaval: Prečo?
Ak bola predložená požiadavka, súhlasil súd? Ak nie, prečo?	Áno/nie Dôvody:
Iné poznámky:	

Bezpečnosť obete	
Boli vykonané špeciálne opatrenia na zabezpečenie bezpečnosti obete? Ak áno, aké? Kto o nich požiadal a prečo? Aká bola odpoveď súdu?	Áno/nie Aké: Kto požiadal: Dôvody: Odpoveď súdu
Pokúsil sa obžalovaný/jeho právnik/priatelia/rodina kontaktovať obeť pred, počas alebo po pojednávaní? Ak áno, môžete to popísať?	Áno/nie Kedy: Popis:
Iné poznámky	
Vypočúvanie obete	
Bola obeť vypočúvaná za prítomnosti obžalovaného?	Áno/nie
Bola obeť vypočúvaná za prítomnosti verejnosti?	Áno/nie
Bola obeť vypočúvaná za prítomnosti médií?	Áno/nie
Môžete popísať otázky (ich typ), ktoré súd adresoval obeti? Aké boli reakcie obete na ne?	Otázky (ich typ): Reakcie obete:
Môžete popísať otázky (ich typ), ktoré prokurátor adresoval obeti? Aké boli reakcie obete na ne?	Otázky (ich typ): Reakcie obete:
Môžete popísať otázky (ich typ), ktoré právnik obžalovaného adresoval obeti? Aké boli reakcie obete na ne?	Otázky (ich typ): Reakcie obete:
Môžete popísať otázky (ich typ), ktoré vlastný právnik adresoval obeti (ak ju vypočúval)? Aké boli reakcie obete na ne?	Otázky (ich typ): Reakcie obete:

Zasiahol súd v prípade, že považoval dané otázky za irelevantné alebo nevhodné? Ak áno, môžete popísať ako sa to stalo?	Zásahy súdu: Popis:
Zasiahol prokurátor v prípade, že považoval dané otázky za irelevantné alebo nevhodné? Ak áno, môžete popísať ako sa to stalo?	Zásahy prokurátora: Popis:
Zasiahol právnik obete v prípade, že považoval dané otázky za irelevantné alebo nevhodné? Ak áno, môžete popísať ako sa to stalo?	Zásahy právnika obete: Popis:
Môžete popísať reakcie verejnosti na výpoveď obete?	Popis reakcií verejnosti:
Môžete popísať aké pocity prejavovala podľa Vášho pozorovania obeť počas výpovede?	Popis pocitov obete počas výpovede:
Môžete popísať aké pocity prejavovala podľa Vášho pozorovania obeť po výpovedi?	Popis pocitov obete po výpovedi:
Iné poznámky:	
Komunikácia a postoje	
Môžete popísať postoj predsedajúceho sudcu k obeť?	Postoj sudcu k obeť:
Môžete popísať postoj členov panelu (trial chamber) k obeť?	Postoj panelu k obeť:
Môžete popísať postoj prokurátora k obeť?	Postoj prokurátora k obeť:
Môžete popísať postoj právnika obžalovaného k obeť?	Postoj právnika obžalovaného k obeť:
Môžete popísať postoj obžalovaného k obeť?	Postoj obžalovaného k obeť:
Môžete popísať postoj právnika obete k obeť?	Postoj právnika obete k obeť:
Môžete popísať postoj obete k sudcovi?	Postoj obete k sudcovi:
Môžete popísať postoj obete k prokurátorovi?	Postoj obete k prokurátorovi:
Môžete popísať postoj obete k právnikovi obžalovaného?	Postoj obete k právnikovi obžalovaného:
Môžete popísať postoj obete k vlastnému právnikovi?	Postoj obete k vlastnému právnikovi

Prebehla medzi prokurátorom a právnikom obžalovaného nejaká komunikácia? Ak áno, aká?	Popis komunikácie prokurátora a právnika obžalovaného:
Prebehla medzi prokurátorom a právnikom obeť nejaké komunikácia? Ak áno, aká?	Popis komunikácie prokurátora a právnika obeť:
Odškodné	
Bola podaná žiadosť o odškodnenie obeť za utrpené škody? Ak áno, kto ju podal? Za aké škody? Akú sumu požadoval?	Áno/nie Kto: Aké škody: Suma:
Uznan súd obeť odškodné? Ak áno, za aké škody? V akej sume?	Áno/nie Aké škody: Suma:
Priebeh pojednávania	
Môžete v krátkosti popísať priebeh pojednávania?	
Ako hodnotíte činnosť právnika obeť s ohľadom na ochranu záujmov obeť?	
Ako hodnotíte činnosť prokurátora s ohľadom na ochranu záujmov obeť?	
Aký je Váš osobný pocit z pojednávania?	
Výsledky	
Čas a dátum ďalšieho pojednávania	Dátum: Čas: Ak nebude ďalšie pojednávanie, prečo:
Kto bol pozvaný na ďalšie súdne pojednávanie?	
Zhrnutie rozsudku	
Iné poznámky:	

Liga za ľudské práva

Bratislava

November 2015